

sammenfatning. Det er dog at bringe uorden i proportionerne. Som om den halve hovedlod ikke var sagen. Og med Erik Ulsigs udregninger in mente over omfanget af denne gave, var der jo tale om en uhørt gavmildhed. Alle undersøgelser over kirkegodset peger i retning af, at det var i romansk tid, at kirken erhvervede sine jordbesiddelser, og at senmiddelalderens tilføjelser i så henseender kun betød justeringer af et allerede etableret jorddomæne. Det synes derfor vovet at føre al individuel kaldelse hen til gotikken, sådan som Bolvig er villig til at gøre.

Forholdet mellem stormænd og kirke opfattes for simpelt hos Bolvig. Stormændene er i bedste Skyum-Nielsen-ånd udnyttede af befolkningen. At det budskab, kirken skulle forvalte, kunne have nogen betydning for de gejstlige, endsige for stormændene, ligger ud over Bolvigs forestillingsverden. Kirken synes ensidigt at have tilpasset sig det eksisterende samfunds struktur og normer, ikke påvirket eller omformet det på nogen måde. Som sådan er Bolvig udpræget materialist i sine årsagsforklaringer. Det er således symptomatisk, at den nyeste fremstilling om romansk kunst, *Troens billeder* af Hans Jørgen Frederiksen og Lise Gotfredsen, der ganske vist meget ensidigt fokuserer på det religiøse element, ikke figurerer i litteraturlisten.

Til sidst en bemærkning om fremstillingsformen. De bøger, jeg tidligere har læst af Bolvig, har været kendetegnet ved en knap fremstilling, en bevidst økonomiseren med sproget, men alligevel en skarp og polemisk tone. Dette mærkes også i denne bog. Kildeuddrag eller citater til belystning af forsknings-traditionen får lov at tale for sig selv, og konklusionerne er skarpe og kortfattede, eksempelvis som når befolkningens udbytte af kirkerne skal bedømmes: »Aldrig siden har så mange ydet så me-

get for så flot en kunst og arkitektur – og fået så lidt ud af det« (s. 163). Sproget får derved en naturlig kølig arrogance. Det gør det vanskeligt for Bolvig at leve op til det krav om indlevelse i fortiden, som ligger implicit i det citat af Karen Blixen om en kulturs indre sammenhæng, som er placeret som en programerklæring tidligt i bogen (s. 24f). Med hensyn til knapheden i sproget medfører den ofte, at folk i forvejen skal være fortrolige med problemstillingerne, for Bolvig bruger ikke den brede pensel til at sætte disse læsevenligt op. I et stort afsnit som »Alt det folk, der har arbejde«, hvor både byggeindsatsen i sig selv og dens samfundsmæssige konsekvenser behandles, bliver man uvarslet sendt fra det ene aspekt til det andet, og her er knapheden direkte distraherende.

Endelig er at bemærke, at en særskilt behandling af de gyldne altre savnes, når kalkmalerierne og den jyske granit hver er tildelt et helt kapitel. Klosterproblematikken springer Bolvig også let og elegant over. Endvidere kan jeg ikke i litteraturlisten finde Mihail Larsens værk, som der er henvist til i note 89 s. 153. Årstallet i note 86 s. 202 er forkert, det optræder korrekt i litteraturlisten.

Lars Bisgaard

Olav Harsløf: *Frihed på Gaflen. Teater i Danmark fra 1960'erne til 1980'erne*. (Statens Teaterskole, 1992). 93 s.

Olav Harsløf har samlet 20 års dansk teater i et nyttigt lille skrift, hvor man kan genopleve de mange grupper og tendenser fra disse årtier. Sympatien er tydeligt med de mindre etablerede teatre, og der langes ud imod Det kongelige Teater med dets blanding af stjerner og vandbærere, hvilket selvfølgelig er en påstand.

Dansk teaterpolitik tages under behandling, men da teater som begreb altid er undervejs, så er der ikke langt fra moderne til gammeldags, og det kan være svært for en ildsjæl at være på forkant med fremtiden – hele tiden.

Bogen har interesse for teaterstude-

rende og for teaterfolk i det hele taget, men den har ingen underholdende værdi. Man savner både et navnerregister og en fortegnelse over de nævnte teatergrupper og teatre.

Ny Paludan-Müller

HISTORIEVIDENSKAB

Claus Ladegaard (red.): *Når medierne spinder historiens tråd*. (Akademisk Forlag, 1993). 204 s., 248 kr.

Det er et væsentligt emne, der tages op i denne artikelsamling, som for hovedpartens vedkommende har sit udspring i »et tværfagligt samarbejde mellem fagene historie og kommunikation på Roskilde Universitetscenter«; en del af indlæggene ser da også ud til at være udsprunget af studenteropgaver/specialer. Bogens emne er populær historieformidling i medierne med altovervejende vægt på fjernsynet, og med redaktørens forord er »det centrale perspektiv ... de historiske betydninger og opfattelser, som den populære historieformidling skaber hos modtagerne«. På den måde gås der anderledes til værks end i de fleste hidtidige analyser af fjernsynets historieformidling, der ligesom andre former for historiografiske analyser først og fremmest har interesseret sig for afsenderne og de mekanismer, der har styret det færdige produkt.

I sin indledning peger Claus Ladegaard på, at dannelsen af populære opfattelser af historien har betydning, og at »den populære historieformidling formidler underholdning og oplevelse, men den formidler også tyding og tolkninger af fortiden«. Det handler altså ikke mindst om, hvilke historiske bil-

leder historiske tv-serier danner inde i hovedet på ikke-historikere. Med andre ord, hvilken form for historisk bevidsthed de giver anledning til – som udøvende historikere så enten kan bygge videre på, eller måske have deres hyr med at få gjort has på, fordi de er »forkerte«!

Flere af artiklerne har påtaget sig at undersøge, hvad forskellige (mindre) grupper af seere har fået ud af at se videoer eller tv-serier med et historisk indhold i en mere eller mindre fiktiv ramme. Det er for så vidt interessant, men rejser selvfølgelig problemer om mulighederne for at generalisere fra de ret få adspurgte seere til os alle sammen.

Ud over en tidligere trykt tekst af Claus Bryld om massekulturel historieformidling som udfordring for historikerne har Anette Warring skrevet om 40-årsjubilæet for maj 1945 og Eline Ahnfeldt-Møllerup om den offentlige debat om Jane Horney-serien; Carsten Tage Nielsen forsøger at systematisere TVs historieformidlende genrer og fortælleformer, mens Matador-serien nok en gang må holde for som eksempel på fiktion som (vellykket) historieformidling – og det kan der jo gives mange gode grunde for, her ved at Rie Fridorf opdeler det historiske indhold i en række dimensioner (materiel-, struktur-, be-